

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci proti obžalovanému **E. T.** pre zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák. a iné na neverejnom zasadnutí konanom 13. júna 2017 v Bratislave o návrhu obžalovaného **E. T.** na odňatie veci Okresnému súdu Bratislava V a Krajskému súdu v Bratislave takto

rozhodol:

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. **sa** trestná vec obžalovaného **E. T.** vedená na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 2T/25/2015 tomuto súdu a Krajskému súdu v Bratislave **neodníma.**

Odôvodnenie

Na obvineného **E. T.** bola 29. mája 2015 podaná na Okresný súd Bratislava V obžaloba pre zločin obmedzovania osobnej slobody podľa § 183 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť v jednočinnom súbehu s prečinom zneužitia právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na skutkovom základe uvedenom v obžalobe prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava V z 28. mája 2015, sp. zn. 3Pv 587/14/1105. Táto trestná vec bola náhodným výberom pridelená samosudkyňi JUDr. Ivete Willantovej (ďalej aj „zákonná sudkyňa“) a je vedená pod sp. zn. 2T/25/2015.

Podaním z 19. mája 2017 obžalovaný prostredníctvom obhajcu podľa § 23 ods. 1 Tr. por. navrhol, aby jeho trestná vec bola odňatá Okresnému súdu Bratislava V a krajskému súdu v Bratislave a prikázaná inému súdu rovnakého druhu a stupňa v obvode iného

krajského súdu. V dôvodoch tohto návrhu najprv podrobne rekapituluje obsah námietok zaujatosti, ktoré doposiaľ voči zákonnej sudkyňi vzniesol, a ďalších súvisiacich podaní, vrátane rozhodnutí o nich a v súlade s nimi v podstate tvrdí, že:

– zákonná sudkyňa jednoznačne prezentovala názor, že sa cíti byť voči jeho osobe zaujatá, pričom dospela k presvedčeniu, že vzhľadom na svoj negatívny postoj voči jeho osobe už nemôže a nevie v trestnej veci vedenej voči nemu objektívne a nezaujato rozhodnúť. V dôsledku toho sú obžalovanému podľa neho upreté základné práva, ktoré mu v zmysle Ústavy SR patria, pričom jedným z nich je aj právo na zákonného sudcu. V tejto súvislosti poukázal tiež na to, že zákonná sudkyňa mu na pojednávaniach niekoľkokrát pripomínala, že nebyť jej, tak je vo väzbe doteraz, a na ostatnom pojednávaní uviedla, že na neho podá trestné oznámenie z dôvodu údajného ohovárania, čo sa do dnešného dňa nestalo. Preto vzhľadom na narušený princíp právnej istoty nemožno predpokladať, že v jeho veci bude rozhodovať nezávislý a nestranný súd.

– už vo fáze predsúdneho konania boli porušené jeho práva, keď o námietke zaujatosti všetkých okresných prokuratúr v rámci Bratislavského kraja vznesenej pri výsluchu 27. januára 2015 nebolo, okrem námietky zaujatosti proti prokurátorovi okresnej prokuratúry JUDr. Jiřímu Pivoňkovi, do dnešného dňa rozhodnuté. Zároveň poukazujúc na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. marca 2016, sp. zn. I. ÚS 120/2016, namieta, že zákonná sudkyňa sa s touto vecou vôbec nevysporiadala a napriek tomu pokračovala v konaní.

– tým, že ani orgány činné v trestnom konaní a ani súd si napriek jeho mnohonásobným žiadostiam nevyžiadali zdravotnú dokumentáciu poškodenej, došlo k porušeniu ustanovenia § 2 ods. 10 Tr. por.

– v rámci svojej viac ako dvanásťročnej služby v Policajnom zbore prichádzal častokrát do kontaktov s prokurátormi okresných prokuratúr v pôsobnosti Bratislavského kraja a taktiež aj so sudcami okresných súdov a preto s poukazom na značný nátlak zo strany médií nie je možné predpokladať, že jeho trestná vec bude rozhodnutá nezávislým a nestranným súdom.

– JUDr. Danica Veselovská – členka senátu Krajského súdu v Bratislave, ktorý rozhodoval o jeho sťažnosti proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V z 25. októbra 2014, sp. zn. 0Tp/539/2014, bola jednoznačne zaujatá, keďže jej manžel dával na neho sťažnosti. Zároveň namieta nezávislosť a nestrannosť Krajského súdu v Bratislave, ktorý uznesením zo 4. novembra 2014, sp. zn. 3Tpo/85/2014, zamietol jeho sťažnosť voči podľa neho zjavne nedôvodnej a nezákonnej väzbe.

– ak Krajský súd v Bratislave napriek oznámeniu zákonnej sudkyne, že sa cíti byť voči jeho osobe zaujatá, rozhodol o jej nevylúčení, treba jeho rozhodnutie považovať za nezákonné, ktoré vážnym spôsobom porušuje jeho práva na spravodlivý proces vedený zákonným sudcom, ktorý má byť nestranný a nezaujatý.

Po predložení veci Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súdu príslušnému na rozhodnutie o predmetnom návrhu (§ 23 ods. 1, veta za bodkočiarkou Tr. por.) bola táto 26. mája 2017 náhodným výberom pridelená senátu 2T, ktorého zloženie bolo v súlade s čl. II ods. 14 rozvrhu práce najvyššieho súdu na rok 2017 určené: JUDr. Peter Paluda – predseda senátu, JUDr. František Mozner – sudca spravodajca a JUDr. Dana Wänkeová – sudkyňa.

Následne, 13. júna 2017 bolo najvyššiemu súdu doručené podanie obžalovaného L. T. označené ako „Návrh na vylúčenie sudcu JUDr. Petra Paludu“, ktorým žiada z ďalšieho konania vylúčiť menovaného sudcu z dôvodu, že na portáli GINN sa dozvedel, že tento sudca v minulosti hlasoval (na zasadnutí trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, pozn.) za zákonnosť inšpekcie, čo ho v tejto veci robí predpojatého a nemôže vystupovať nezaujato, keďže jeho (obžalovaného, pozn.) vyšetřovala Inšpekcia Policajného zboru. Preto skôr, než najvyšší súd pristúpil k rozhodovaniu o návrhu obžalovaného na odňatie a prikázanie veci, musel sa vysporiadať s námietkou zaujatosti, ktorú obžalovaný vzniesol voči predsedovi senátu 2T, ktorému bola vec pridelená.

Podľa § 31 ods. 1 až 3 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi,

splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní. Sudca, prísediaci, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, ak bol v prejednávanej veci činný ako prokurátor, policajt, spoločenský zástupca, obhajca, splnomocnenec zúčastnenej osoby alebo poškodeného, zástupca poškodeného alebo spoločný zástupca poškodených. Z rozhodovania na súde vyššieho stupňa je okrem vylúčenia podľa odseku 2 vylúčený sudca, prísediaci, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník a súdny tajomník, ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní na súde nižšieho stupňa, a naopak. Z rozhodovania o dovolaní je vylúčený ten, kto sa v prejednávanej veci zúčastnil na rozhodovaní ako sudca alebo prísediaci súdu iného stupňa. Z rozhodovania o sťažnosti na nadriadenom orgáne je vylúčený prokurátor, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal alebo dal naň súhlas alebo pokyn.

Podľa § 32 ods. 6 Tr. por. o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.

Z citovaných ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že ak je námietka zaujatosti strany trestného konania založená na iných, než zákonom stanovených dôvodoch, o takejto námietke sa nekoná. Odhliadnuc od toho, že predmetom rozhodovania najvyššieho súdu v tejto fáze konania nie je otázka zákonnosti postavenia inšpekčnej služby Policajného zboru, ktorá už navyše bola zákonom predpísaným spôsobom vyriešená [pozri stanovisko najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 95/2015], hlasovanie sudcu ako člena príslušného kolégia najvyššieho súdu o ktorejkoľvek otázke spadajúcej do pôsobnosti kolégia nemožno podradiť pod žiaden z možných dôvodov vylúčenia podľa § 31 ods. 1 až 3 Tr. por. Vylúčiť sudcu z trestného konania totiž možno iba z dôvodu existencie konkrétneho (pochybnosti o nezaujatosti vzbudzujúceho) pomeru k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k ich zástupcom alebo k inému orgánu činnému v tomto konaní (§ 31 ods. 1 Tr. por.), prípadne preto, že bol vo veci činný v inom procesnom postavení, resp. na inom stupni súdu (§ 31 ods. 2, 3 Tr. por.).

Senát najvyššieho súdu preto v súlade s § 32 ods. 6 Tr. por. o námietke obžalovaného smerujúcej voči jeho predsedovi nekonal a v nezmenenom zložení preskúmal jednak návrh na odňatie a prikázanie veci, ako aj predložený spisový materiál a dospel k záveru, že v posudzovanej veci niet dôležitého dôvodu na jej odňatie Okresnému súdu Bratislava V, ani Krajskému súdu v Bratislave.

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Odňatie veci príslušnému súdu a jej prikázanie inému (miestne nepríslušnému) súdu je opatrením výnimočným, pretože predstavuje prielom do Ústavou Slovenskej republiky garantovaného práva, že nikto nemôže byť odňatý jeho zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Hoci zákon v citovanom ustanovení bližšie nevymedzuje dôležité dôvody odôvodňujúce delegáciu veci, pri ich posúdení, aj so zreteľom na vyššie uvedený ústavný princíp zákonného sudcu, je nutné vychádzať z toho, či u miestne príslušného súdu možno zabezpečiť dodržanie základných zásad trestného konania a vylúčiť akékoľvek opodstatnené pochybnosti o nestrannosti súdu. Jedným z takýchto dôvodov je tak i prípad vylúčenia všetkých sudcov príslušného súdu z rozhodovania konkrétnej veci. Preto základná otázka, ktorú musel najvyšší súd v posudzovanej veci vyriešiť bola tá, či z vykonávania úkonov trestného konania v nej sú vylúčení všetci sudcovia Okresného súdu Bratislava V a Krajského súdu v Bratislave. Pritom platí, že ak je dôležitým dôvodom, o ktorý sa návrh na odňatie a prikázanie veci opiera, námietka zaujatosti smerujúca voči všetkým sudcom konajúceho súdu, najbližšie spoločne nadriadený súd posudzuje takýto dôvod v zmysle už citovaných ustanovení § 31 ods. 1 až 3 a § 32 ods. 6 Tr. por.

V nadväznosti na to treba najprv zdôrazniť, že i keď zákon nespája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania veci iba so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale dôvodom takéhoto rozhodnutia je čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti, nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z už zmieneného ústavného princípu, že nikto (teda žiadna zo strán trestného konania, ktorá môže byť rozhodnutím priamo dotknutá) nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Inak povedané, sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelennej veci len výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne,

nezaujato a spravodlivo, resp. ktoré vzbudzujú dôvodné pochybnosti, že jeho rozhodnutie tieto požiadavky spĺňať nebude.

Pri posudzovaní (ne)zaujatosti sudcu sa pritom uplatňuje jednak subjektívny prístup, ktorý vychádza prioritne (no nie iba) z osobného presvedčenia konkrétneho sudcu, ktorého osobná nezaujatosť (nestrannosť) sa predpokladá až dovtedy, kým sa nepreukáže opak, a jednak prístup objektívny, ktorý vyplýva z požiadavky, aby spravodlivosť bola nielen vykonávaná, ale musí sa i zdať, že je vykonávaná, a ktorého cieľom je preveriť, či existujú nejaké overiteľné skutočnosti spôsobilé vzbudiť pochybnosti o nezaujatosti sudcu. Aj pri uplatnení druhého kritéria ale platí, že pri rozhodovaní o tom, či je v konkrétnom prípade daný legitímny dôvod k obavám, že niektorý sudca nie je nestranný, môže byť stanovisko strán trestného konania, prípadne dotknutého sudcu síce dôležité, nie je ale rozhodujúce. Rozhodujúcim je to, či takáto obava môže byť považovaná za objektívne oprávnenú (primerane napr. rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Hauschildt proti Dánsku z 24. mája 1989 a vo veci D. N. proti Švajčiarsku z 29. marca 2001). Povedané inými slovami, aj pri posudzovaní tzv. javovej stránky nestrannosti sudcu je podstatnou reálna existencia objektívnych okolností, ktoré by mohli viesť k pochybnostiam, že sudca disponuje určitým – nie nezaujatým – vzťahom k veci, stranám alebo ich zástupcom. Objektívnu nestrannosť pritom nemožno chápať tak, že by snáď čokoľvek, čo môže vrhnúť hoci len tieň pochybností na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučovalo ako zaujatého. Preto aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva treba pristupovať k posudzovaniu tejto otázky realisticky a vyžadovať, aby sa obava z absencie nestrannosti sudcu zakladala na konkrétnych, preukázateľných a dostatočne závažných skutočnostiach.

Spravujúc sa týmito všeobecnými východiskami považoval najvyšší súd pri posúdení predloženej veci za rozhodujúce, že z vyjadrení jednotlivých sudcov Okresného súdu Bratislava V vyplýva, že okrem JUDr. Romana Benedikoviča a JUDr. Ivety Willantovej sa títo necítia byť v preskúmvanej veci zaujatí, pričom niet žiadneho dôkazu o opaku. Za taký totiž nemožno v žiadnom prípade považovať tvrdenie obžalovaného, že vzhľadom na tlak médií a skutočnosť, že ako policajt prichádzal do kontaktu so sudcami okresných súdov v územnom obvode Bratislavského kraja, nie je predpoklad, že jeho trestná vec bude rozhodnutá nezávislým a nestranným súdom. Takéto všeobecné (vo vzťahu k jednotlivým sudcom konkrétnymi skutočnosťami neodôvodnené) vyjadrenie nie je zároveň spôsobilé

vyvolať také pochybnosti o nezaujatosti všetkých sudcov príslušného okresného súdu, ktoré by bolo možné považovať za objektívne oprávnené.

Ostatné, v rámci návrhu na odňatie a prikázanie veci uplatnené námietky pritom smerujú iba voči zákonnej sudkyňi a tieto sa nijakým spôsobom nedotýkajú ostatných sudcov Okresného súdu Bratislava V. Väčšina z nich sa navyše týka doterajšieho (podľa obžalovaného nesprávneho) procesného postupu súdu v konaní (nezabezpečenie zdravotnej dokumentácie poškodenej, nevysporiadanie sa s tým, že podľa obžalovaného nebolo doposiaľ rozhodnuté o jeho námietke voči všetkým prokurátorom v Bratislavskom kraji). Takéto námietky však podľa § 32 ods. 6 Tr. por. nestačia ani na vylúčenie zákonnej sudkyne, nie to na odňatie veci príslušnému súdu pre zaujatosť všetkých jeho sudcov. Pokiaľ obžalovaný v tejto súvislosti poukazuje na to, že zákonná sudkyňa sama oznámila svoju zaujatosť, najvyšší súd len pre úplnosť dodáva, že skutočnosť, že sudca sa zo svojich subjektívnych hľadísk „cíti zaujatý“, nezakladá bez ďalšieho dôvod pre jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci. Krajský súd v Bratislave pritom v dôvodoch uznesenia z 2. mája 2016, sp. zn. 1Nto/4/2016, ktorým rozhodol, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania v tejto veci, aj podľa najvyššieho súdu vecne správne a presvedčivo vysvetlil, prečo povaha okolností, z ktorých zákonná sudkyňa vyvodzovala možnosť vzniku pochybností o jej nezaujatosti, nemôže z objektívneho hľadiska viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania (primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 31/2014). Zároveň treba opakovane zdôrazniť, že dôležitým dôvodom odňatia veci príslušnému súdu môže byť zaujatosť iba vtedy, ak sa týka všetkých jeho sudcov.

Na základe týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že podmienky na odňatie posudzovanej veci Okresnému súdu Bratislava V nie sú splnené.

Pokiaľ ide o návrh obžalovaného na odňatie predmetnej veci aj Krajskému súdu v Bratislave, poukazuje najvyšší súd na to, že obžalovaný odôvodňuje zaujatosť tohto súdu ako celku tým, že vydal podľa neho zjavne nezákonné rozhodnutia, ktoré vážnym spôsobom porušujú jeho práva na spravodlivý proces. Ako už bolo uvedené vyššie, takáto na predchádzajúcom procesnom postupe súdu, ktorý zahŕňa aj jeho skoršie rozhodnutia, založená námietka nie je dôvodom ani na vylúčenie sudcov, ktorí sa na rozhodovaní podieľali. O to viac nemôže byť ani dôvodom odňatia veci krajskému

súdu pre zaujatosť všetkých jeho sudcov. Na tom nemení nič ani skutočnosť, že vo vzťahu k jednej sudkyňi Krajského súdu v Bratislave obžalovaný spochybňuje jej nezaujatosť z dôvodu negatívneho vzťahu jej manžela k nemu. Preto v záujme procesnej ekonómie, keďže Krajský súd v Bratislave má rozhodnúť o sťažnostiach obžalovaného a jeho obhajcu proti rozhodnutiam prvostupňového súdu, ktorými im boli uložené poriadkové pokuty, najvyšší súd súčasne rozhodol, že predmetnú vec neodníma ani tomuto súdu.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. júna 2017

JUDr. Peter P a l u d a, v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. František Mozner

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Lucia Gočálová